

Trends in International Migration: SOPEMI – 2004 Edition

Summary in Hungarian

Nemzetközi migrációs trendek: SOPEMI – 2004. évi kiadás

Összefoglalás magyarul

ÁLTALÁNOS BEVEZETÉS

John P. Martin

foglalkoztatási, munka- és szociálisügyi igazgató

*Míg a nemzetközi migráció újbóli
jelentőséggel bír, a jelenséget leíró adatok
részlegesek és hiányosak.*

Bár a nemzetközi migráció kérdése az öregedő népesség és a nemzeti gazdaságok növekvő globalizációjának összefüggésében újból jelentőséggel bír, a migrációs statisztikák sajnálatos módon továbbra is részlegesek és hiányosak. Ennek számos oka van. Ide tartoznak a statisztikai adatgyűjtéshez kapcsolódó intézményi tényezőkből eredő megszorítások (az érintett ország függvényében népességnyilvántartások, népszámlálások, letelepedési és munkavállalási engedélyek, illetve háztartások körében végzett közvélemény-kutatások terén), az egyes országok között az azonos típusú migrációs mozgásokra vonatkozó engedélyek időtartamában fennálló különbségek és a migráció eltérő politikai megközelítései (a bevándorlást időszakosnak vagy állandónak tekintik-e; milyen nehéz vagy könnyű állampolgárságot szerezni; van-e rá lehetőség, hogy egy migráns személy státusza tartózkodása alatt megváltozzon stb.).

Ennek orvoslására az OECD a közelmúltban létrehozott egy új adatbázist...

A pontosabb és naprakészebb statisztikák hozzájárulhatnak olyan bevándorlási és integrációs politikák fejlesztéséhez és végrehajtásához, amelyek jobban alkalmazkodnak az aktuális geopolitikai, demográfiai, gazdasági és szociális valósághoz. Specifikus, nevezetesen felméréseken – elsősorban longitudinális felméréseken – alapuló tanulmányok kidolgozása és a nemzetközi migrációs statisztikák összehasonlíthatóságának javítása jelentik a legfőbb kihívásokat. Ebben az összefüggésben a 2004-es *Nemzetközi migrációs trendekről* szóló éves OECD jelentés jelentősen hozzájárul a bevándorló állományról szóló új adatbázis eredményeinek bemutatásához, valamint a migrációs jelenség méréséhez kapcsolódó fő kérdésekkel és kihívásokkal kapcsolatos táblázatok segítségével friss adatok közléséhez.

... amely a lakóhely szerinti ország és a születés szerinti ország alapján a külföldi születésűekre koncentrál.

Az OECD fő letelepedési országai (Ausztrália, Kanada, Egyesült Államok és Új-Zéland) a bevándorlókról (külföldi születésűekről) szóló statisztikákat jelentetnek meg, míg az európai és ázsiai OECD országok inkább a külföldi (nemzetiségen alapuló) koncepciót használják. Ez az eltérés jellemző a migrációs statisztikák harmonizálási nehézségeire. A *Nemzetközi migrációs trendek* jelen kiadása első alkalommal koncentrálna a külföldi születésű személyekre, és összehasonlító statisztikákat közöl róluk lakóhely szerinti országonként és születés szerinti országonként, 29 OECD tagállamra vonatkozóan. Ezen adatoknak köszönhetően részletes és megbízható kép nyújtható, összehasonlítva az OECD tagállamok bevándorló népességeit, valamint értékelhetővé válnak az elmúlt évtizedek OECD térségén belüli, és oda irányuló mozgásainak kumulatív eredményei.

A migrációs statisztikával kapcsolatos egyéb kérdések is megvitatásra kerülnek.

Az összehasonlíthatóság legnehezebben megoldható problémái azon kérdések, amelyek az áramlási statisztikákhoz kapcsolódnak, valamint bizonyos meghatározott migráns népességet – így például a menedéket keresőket, a diákokat és a nem dokumentált migránsokat – érintenek. A jelentés első részében egy sor táblázaton keresztül kerülnek megvitatásra ezek a kérdések. A kérdések közös témája a migrációs statisztika mérése és az ebből adódó kihívások. A következő kérdések kerülnek megvitatásra: 1) Hogyan mérhetők a migrációs áramlatok? 2) A menedéket keresők

tényleg migránsok? 3) Hogyan mérhető a bevándorló népesség? 4) Hogyan mérhető a nettó migráció? 5) Helyénvaló a külföldiek és az adott ország állampolgárai munkanélküliségi rátájának összehasonlítása? 6) Mekkora az illegális migránsok száma? 7) Hány külföldi szerzi meg befogadó országának nemzetiségét? A táblázatok adataiból lehetővé válik a migránsok jellemzőinek leírására és elemzésére használt módszerek és gyakorlatok tárházának összeállítása, valamint néhány lehetséges kutatási út felvázolása annak érdekében, hogy pontosíthassuk a migráció jelenségéről alkotott ismereteinket.

A külön fejezet első alkalommal nyújt becslést a bevándorlók és az emigránsok számáról származási ország és végzettségi szint szerint.

A „Bevándorlók és emigránsok számbavétele az OECD tagországokban: egy új perspektíva” című külön fejezet becsléseket közöl az emigránsok számáról származási ország szerint (a tag és nem tagországokban egyaránt), és biztosítja, hogy jobban megértsük a magasan képzett munkások nemzetközi mobilitását és ennek a származási országra gyakorolt hatását, más szóval az „agyelszívás” vitáját érintő, legvitatottabb kérdést. A fejezetben közzétett elemzés eredményei azt mutatják, hogy 1) az európai OECD tagországokban a külföldön születettek százalékos aránya jelentősen magasabb, mint az ezen országokban (Németország, Svédország és Ausztria) élő külföldiek aránya; 2) a nemzetközi migráció jellemzően gyakoribb a magasan képzett munkások körében; 3) a felsőoktatási végzettséggel rendelkező bevándorlók száma a legtöbb OECD tagországban meghaladja az azonos szintű végzettségű emigránsok számát; valamint 4) a nem tagországok között a kis országokat és a kevésbé fejlett országokat, nevezetesen Afrikát és a Karib-térséget különösen érinti a magasan képzett munkások nemzetközi mobilitása.

A jelentés kiemeli egy új, a migrációs folyamatok stabilizációja irányába mutató trendet...

Mint ahogy minden évben, a jelentés idén is elemzi a migrációs folyamatokat és politikákat jellemző trendeket. Hét évnyi növekedést követően 2002–2003-ban az OECD tagországok felé irányuló nemzetközi migráció stabilizációs tendenciát mutatott. A menedéket keresők áramlása nagymértékben csökkent, például az Egyesült Királyság és Hollandia felé, és ugyanez igaz a családegyesítés célú migráció esetében egyes OECD országokban (például Dániában). Másrészt, a munkacélú migráció – különösen a szakképzett munkások migrációja – magyarázatul szolgál az emberek nemzetközi mozgásának növekvő arányára. A külföldi diákok – például Ausztráliába és Franciaországba – bejövetelének növekedése, valamint az idénymunkások – különösen Németországba és az Egyesült Királyságba – belépése ugyanezen fejlődés része.

... és a Kínából és Oroszországból származó állampolgárok jelentősége a jelenlegi áramlásokban.

A közeli országokból kiinduló, valamint az országok közötti tradicionális történelmi kapcsolatokból eredő migrációfajták domináns szerepet játszanak. A jelentés hangsúlyozza bizonyos nemzetiségek jelentőségét is, valamint részletesebben elemzi a Kínából és Oroszországból származó migránsok áramlását. Az áttekintést kiegészíti egy négy régióról készült elemzés: 1) a közép- és kelet-európai országok az Európai Unióhoz való csatlakozásukkal összefüggésben, 2) Kelet- és Délkelet-Ázsia, 3) Dél-Amerika és 4) Afrika Szaharától délre fekvő része.

A külföldiek dolgozó népességen belüli aránya nő, de a nők és a fiatalok nehézségekkel szembesülnek a munkaerőpiaci integráció terén...

Az OECD tagországok munkaerőpiaci vizsgálata azt mutatja, hogy a külföldiek és bevándorlók munkaerő-állományon belüli aránya a legtöbb országban tovább nő, a trendet nem befolyásolta a közelmúltbeli gazdasági visszaesés. A jelentés a külföldiek részvételi arányait, valamint az ezt befolyásoló főbb tényezőket is elemzi. Az elemzés kiemeli a bevándorlók által tapasztalható nehézségek természetét és súlyosságát, különös tekintettel a nők és fiatalok teljes munkaerőpiaci integrációjára vonatkozásában.

... az új intézkedések ellenére, melyek célja segíteni őket a nehézségek leküzdésében.

A jelentés bemutatja az OECD tagországok által alkalmazott főbb migrációs politikákat. Számos ország fogantatosított új intézkedéseket azzal a céllal, hogy segítsék a külföldiek és a bevándorlók társadalomba való beilleszkedését. Ezen intézkedések a „tájékoztató, ösztönzés, szankciók” képlettel összegezhetők. A tagországok által fogantatosított intézkedések között szerepel a bevándorlók integrációjához kapcsolódó megfigyelő állomások létrehozása (például Franciaországban és Portugáliában), az új érkezőket érintő integrációs programok reformja (Hollandia, Norvégia és Kanada), valamint a diszkriminációval szembeni harcot szolgáló intézkedések megerősítése (ld. különösen az Európai Unió új Irányelvei). A tagországok is osztják azt a nézetet, miszerint a bevándorlási folyamatok ellenőrzésének javítása lehetővé teszi majd a legális migránsok élet- és tartózkodási körülményeinek javítását.

A jelentés tartalmaz országjelentéseket is, részletesen ismertetve a migrációs mozgásokban és politikákban az utóbbi időben végbement fejlődéseket. A kiadvány végén található statisztikai melléklet a migrációs áramlással, a bevándorlók és külföldiek számával, valamint az állampolgársággal kapcsolatos statisztikákat tartalmaz.

© OECD 2005

Ez az összefoglalás nem hivatalos OECD fordítás.

Ez az összefoglalás abban az esetben másolható,
ha megemlítsre kerül az OECD szerzői joga és az eredeti kiadvány címe.

**A többnyelvű összefoglalások az eredetileg angol ill. francia nyelvű
OECD kiadványok kivonatos fordításai.**

**Az OECD Online Könyvesboltbandíjmentesen állnak rendelkezésre:
www.oecd.org/bookshop/**

További információ kérhető a Közügyi és Kommunikációs Igazgatóság
Jogi és Fordítási Csoportjától.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Látogasson el honlapunkra: www.oecd.org/rights/

